

Щодо мирового судового процесу, то він має бути досконало врегульований на законодавчому рівні. Варто чітко закріпити виключну компетенцію мирових судів у певній сфері, щоб вона не перетиналася з компетенцією судів першої інстанції. Окрім того, треба запровадити спрощену систему звернення до суду, прискорити терміни розгляду справ і прийняття рішень. Що стосується організаційного та матеріально-технічного забезпечення діяльності мирових судів, то, відповідно до запропонованої моделі, воно має лягти на плечі муніципальних органів влади, при яких і повинен функціонувати мировий суд. Можливо, варто шукати інші джерела...

Судді не повинні залежати від місцевих владців. А тільки – від громади. Тож необхідно запровадити механізм їхньої відповідальності перед громадою для забезпечення незалежності, об'єктивності та неупе-

редженості. Слід установити можливість усунення (відкликання) судді на вимогу громади. Це дасть їй змогу визначити доцільність перебування тієї чи іншої особи на посаді мирового судді й позбавляти мандата довіри за відповідних обставин.

Утім, представник Феміди повинен нести ще й моральну відповідальність перед людьми, які його обрали. Це сприятиме реалізації поставлених перед суддею завдань, спираючись не тільки на юридичний обов'язок здійснювати справедливий суд, а й на авторитет судді як достойного члена громади, що має моральне право здійснювати правосуддя над членами громади.

Така позиція не заперечує інших механізмів (окрім громадського) контролю. Так, можливим є запровадження відповідальності мирових суддів перед органами місцевого самоврядування, судом вищої інстанції чи, наприклад, «кваліфікаційною комісі-

єю мирових судів» (органом, що може бути створений для нагляду за рівнем кваліфікації мирових суддів) тощо.

Звісно, запровадження мирової юстиції в Україні потребує значної та копіткої законодавчої роботи в цій сфері, й передовсім належного конституційного закріплення інституту мирових судів для визначення ключових пунктів формування та діяльності мирової юстиції в Україні. Окрім того, для продуктивного функціонування мирового судочинства потрібні установчі та процесуальні законодавчі акти для регулювання мирового судового процесу. Зокрема, нормативного оформлення статусу мирових суддів, вибору моделі інституту, механізму дії відповідних законів тощо. Необхідні також запобіжні законодавчі заходи для уникнення використання мирових суддів у економічних чи політичних інтересах певних кіл, що в нашій країні, на жаль, уже стало традицією.

У Львові відбувся перший суд за участю присяжних - виховательки, паспортнистки і пенсіонерки

Лариса МАРЧУК

У Личаківському районному суді міста Львова відбулося перше судове засідання за участю трьох присяжних. Саме ці непрофесійні судді поруч з професійними розбиратимуться у справі про вбивство відомого лікаря-травматолога Леона Фрайфельда.

Нагадаємо, що вранці 19 жовтня минулого року в центрі Львова жорстоко побили лікаря Леона Фрайфельда. Він помер на місці злочину від одержаних травм. У вбивстві підозрюють 26-річного студента-марокканця, якого затримала міліція. За інкримінованою 115 статтею Кримінального кодексу України (умисне вбивство) студенту загрожують покарання терміном від 10 до 15 років тюремного ув'язнення або довічне позбавлення волі.

На підготовчому судовому засіданні обвинувачений подав клопотання про розгляд справи судом присяжних у складі двох професійних суддів і трьох присяжних. За словами начальника відділу процесуального керівництва Львівської обласної прокуратури Сергія Колісника, право на суд за участю присяжних засідателів зберігається за людиною, котрій загрожує виняткова міра покарання – довічне ув'язнення.

Про те, яку роль відіграє суд присяжних у судових процесах у тяжких кримінальних справах, розповів перший прокурор відділу Управління нагляду прокуратури Львівської області Богдан Дяків:

– На період проведення суду присяжні фактично отримують статус суддів. Вони і сидять поруч з суддями. На першому судовому процесі, який вже відбувся, було троє основних присяжних: пенсіонерка, вихователька дитячого садка і паспортнистка. Відбір пройшли п'ятеро, двоє запасних сидять у залі суду. Присяжні – це звичайні громадяни нашого міста. Єдина вимога до них, щоб вони мали львівську реєстрацію і реєстрацію того району, де відбувається суд. За цю судову діяльність грошей їм ніхто не платить, однак за законом за ними зберігається місце роботи і заробітна платня.

Ми поцікавилися, як і хто добиратиме присяжних. З'ясувалось: якщо є бажання стати присяжним, то треба звертатися в районні адміністрації, де охочих зареєструють і ознайомлять з необхідною інформацією.

– Ми лише добираємо кандидатур у присяжні засідателі і складаємо списки, а затверджує їхні кандидатури сесія міської ради, – розповіла начальниця юридичного відділу Личаківської адміністрації Ірина Сачала. – Добираємо на цю роботу переважно активних громадян нашого району.

Як нам повідомили, люди не мають великого бажання виконувати цю роль. Та їх переконають, вмовляють, телефонують по кілька разів. Бо жодних переваг це громадянам не дає, окрім єдиної: на період роботи суду на присяжних, як і на суддів, поширюється гарантія недоторканності. А за особливим клопотанням її можуть продовжити й після суду. Присяжним засідателем може бути кожний громадянин, який досяг 30 років і не старший за 65 років, не є держслужбовцем і не має судимості.

Як удалося дізнатися «Вічу», у цьому першому в історії незалежної України «народному» суді за участю присяжних на їхню роль претендувало 400 громадян. Але відібрали і затвердили лише п'ятьох.

На останньому судовому засіданні у справі Леона Фрайфельда було розглянуто всі клопотання захисту про відвід професійних суддів, прокурора, чого вимагав підсудний. Усі вони були відхилені, й суд виніс відповідну постанову щодо цього рішення. Зараз розпочато судове слідство, прокурор зачитав обвинувальний акт і цивільний позов, а також визначив порядок досліджень доказів. Наступне судове засідання призначене на 13 травня.